GŁOS POMORSKI

Nr. 297 — Rok 2. (GAZETA POMORSKA) **Numer pojedyńczy 100 mk.**

Prenumerata miejscowa: Przy odbiorze w ekspedycji i w agenturach miejscowych miesięcznie **2000 mk.**, przedpłata na poczcie z odnoszeniem do domu miesięcznie **2450 mk.** — pod opaskę w Polsce i do Gdańska 2600 mk., do Niemiec 3000 mk., polsk. lub ich wartość walutowa, do Francji 2,50 frc., do Anglji 1,5 shilling, do Stanów Zjednoczonych 25 cents. W razie nieprzewidzianych wypadków jak strejki, przeszkody techniczne itd. prenumeratorzy nie mają prawa żądania niedostarczonych numerów lub zwrotu prenumeraty. — Rękopisów nadesłanych nie zwraca się.

Rachunek bieżący: Bank Powiatowy, Grudziadz, Bank Związku Sp. Zarobk. Danziger Privat-Aktienbank Gdańsk Grudziadz P. K. K. P. Grudziadz. — Konto czekowe: **Gdańsk nr. 2980.** Konto pocztowe: Kasa Oszczędności Oddział w Poznaniu nr 201193 Miejsce płatności i wykonania Grudziądz

Ogłoszenia z Polski: Wiersz wysokości milimetra w 1 łamie ogłoszeniowym na stronie 8-łamowej 100 mk., w dziale reklamowym na stronie 1 3-łamowej przed tekstem 400 mk., wśród tekstu 500 za tekstem 400 mk., dla W. M. Gdańska obowiązują te same ceny, dla Niemiec dochodzi 50% nadwyżki, dla reszty zagranicy 200% nadwyżki, płatne w markach polskich lub ich wartości walutowej. Za tłomaczenia oblicza się 20% nadwyżki. — **Administracja nie przyjmuje** odpowiedzialności za termin umieszczenia ogłoszenia Rachunki są płatne w 5 dniach; po upływie tego terminu dolicza się 5% ponad skonto bankowe.

Dyrektor przyjmuje od godz. 10-tej do 11-tej przed południem
Redaktor Naczelny przyjmuje od godz. 11-tej do 12-tej w południe

Redakcja Administracja Grobiowa 27/29 | GRUDZIĄDZ, czwartek, dnia 21-go grudnia 1922 | Telefon Nr. 50 51.

St. Wojciechowski wybrany Prezydentem.

Warszawa, 20. grudnia, godz. 2, min. 45. (PAT.) Zgromadzenie Narodowe wybrało 298 głosami na oddanych 535, a ważnych 519 głosów b. ministra Stan. Wojciechowskiego, prezydentem Rzeczypospolitej. — Kandydat prawicy prof. Morawski uzyskał 221 głosów. P. Wojciechowski zgodził się przyjąć urząd prezydenta.

Schodzi się dziś powtórnie Zgromadzenie Narodowe ażeby wybrać Prezydenta Rzeczypospolitej.

W chwili tak doniosłej wyrazić możemy tylko życzenie, ażeby przedstawicielstwo narodu, posłowie i senatorowie w ważnym tym momencie kierowali się rzymską zasadą: dobro Rzeczypospolitej najwyższym nakazem!

Nie ulega wątpliwści, że „salus Reipublicae“ — dobro Rzeczypospolitej — kryje się najzupełniej z „populi voluntas“ — wolą narodu, i że już woli narodu stanie się w wyborze tym zadość, to i dobro Rzeczypospolitej będzie zapewnione.

Niemniej jasnem jest i nie podlega dyskusji, że mówiąc o „woli narodu“ można mieć na myśli tylko naród rzeczywisty, czyli polski, a nie odłamy narodów innych, wrogich nam, w Polsce mieszkające, które w głosowaniu dzisiejszem, jak i w poprzedniem — jak wogóle we wszystkich sprawach ważnych dla narodu i państwa — kierują się interesem swoim i wolą mocodawców swych siedzących poza granicami państwa, w Berlinie czy w centrach żydo-masonerji.

Oby wreszcie wszystkie stronnictwa polskie przejrzały i rozumiały, że obóz narodowości obcych pod wodzą żydów dąży dziś wyraźnie do przemianowania Polski na państwo różnych narodowości a la Austrja, w którem naród polski nie może grać roli gospodarza.

Dla posłów i senatorów polskich winno być nakazem chwili obecnej, w której ważą się zaiste losy Ojczyzny, — najwyższem przykazaniem i dobro Rzeczypospolitej Polskiej i polskiego narodu, nie zaś według pojęć żydowsko-niemieckich — szczęście ludów Polski.

Obóz chrześcijańsko- narodowy zajał z góry stanowisko, że sytuacja wymaga porozumienia się stronnictw, skłonnych do porozumienia, celem ustalenia poważnej kandydatury bezpartyjnej, na którą zgodziłby się mogły, jeżeli nie wszystkie stronnictwa polskie, to przynajmniej stanowcza ich większość.

Jak wynika z wiadomości wczorajszych, jako również z niżej podanych informacji naszego sprawozdawcy parlamentarnego, Polskie Stronnictwo Ludowe (Piast) na kilkakrotne pisma w tej sprawie nie odpowiedziało.

Miejmy nadzieję, iż naród po swych przedstawicielach w Sejmie i w Senacie spodziewać się może, że jeszcze w ostatniej chwili dojdzie do porozumienia, — że interesy partyjne zejdą na drugi plan wobec tak ważnego dziś interesu narodu i państwa.

Oby z wyborów wyszedł mąż, do którego cały naród bez względu na przekonanie partyjne będzie mógł mieć zaufanie, że poprowadzi nawę państwową w kierunku pokojowego rozwoju i zgodnej współpracy wszystkich synów Matki-Ojczyzny.

* * *

Warszawa, 20. 12. (Tel. wł.) Dzień dzisiejszy będzie w obecnej chwili przełomowym. Wybory w Zgromadzeniu Narodowem mają zadecydować, czy Polska wstrzyma się u brzegu przepaści, do której ją doprowadzą niezgoda i rozdrażnienie wewnętrzne. Decyzja jest w rękach Piastowców. Od nich zależy, czy nowy prezydent ma być wybranym większością głosów polskich, czy żydowsko-niemieckich. Głosy piastowców, złożone na jedną lub drugą stronę, przechylą szalę. Obóz narodowy postawił sprawę jasno. Chce on zgody i zakończenia strasznej waśni wewnętrznej. Wystawił on kandydaturę, którą ludowcy przed kilku dniami w odezwie swej uznali za . . . . . bezpartyjną, któraby była dla nich do przyjęcia. Wystawił on mianowicie kandydaturę prezesa Akademji Umiejętności w Krakowie profesora Kazimierza Morawskiego. Czemu to zrobiono, objaśni to następne oświadczenie, zredagowane przez komisję polityczną Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej.

„Chrześc. Nar. Zw. Jedności uważa za rzecz najważniejszą w wyborze prezydenta Rzeczypospolitej, aby wybrany został przez większość polską. Zwrócił się on przeto do zarządu Klubu P. S. L. o odbycie narad celem osiągnięcia porozumienia. Stronnictwo to nie odpowiedziało na to wezwanie (trzykrotne. Red.) i nie stanęło do narad.

Sądząc mimo to, że wszystko należy uczynić, aby osiegnąć większość polską na Zgromadzeniu Narodowem trzy stronnictwa Chrześc. Związku Jedności Narodowej wstrzymają się nawet od wystawienia własnej kandydatury, ale postanowiły oświadczyć się za wyborem osobistości, stojącej zdala od wszystkich walk partyjnych. Pragnąc zaś na tym gruncie uwzględnić poglądy innych grup, liczą się te trzy stronnictwa z tem, że Polskie Stronnictwo Ludowe (Piast) po poprzednim wyborze w odezwie, ogłoszonej przez naczelną władzę tego stronnictwa, oświadczyło: „Nie zamierzaliśmy wystawiać własnego kandydata, bośmy sądzili, że znajdzie się taki który nikogo nie będzie drażnił, a mógł na siebie skupić jaknajwięcej głosów. Kiedy jednak prawica nie postawiła takiego, którym mógłby być prezes Akademji Umiejętności, profesor Morawski“ —

Pragnąc jaknajsilniej przychylić się do porozumienia i stworzenia większości polskiej w tem Zgromadzeniu Narodowem, przedstawiciele trzech stronnictw Chrześc. Zw. Jedności Narodowej oświadczają p. marszałkowi Ratajowi, że gotowi są oddać swe głosy na prezesa Akademji Umiejętności, profesora Kazimierza Morawskiego“.

*

Warszawa, 20, 12. o godz. 11½. (Tel. od naszego sprawozdawcy parlam.) Za pół godziny rozpoczyna się posiedzenie Zgromadzenia Narodowego. Sytuacja dotąd się nie wyjaśniła. W tej chwili rozpoczynie się posiedzenie ostatnie klubu Chrześc. Demokracji. Chodzą pogłoski, że lewica ugodzi się na wspólną kandydaturę gen. Sikorskiego. Twierdzą również, że mniejszości narodowe chcą wstrzymać się od głosowania i oddać białe karteczki.

Morderca Narutowicza nie stanie przed sądem doraźnym.

Warszawa, 19. 12. (Pat.) Na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 19 grudnia br. omawiano kwestę przekazania sądowi doraźnemu sprawy Eligjusza Niewiadomskiego, zabójcę Prezydenta Rzpltej, którą ze względu na oburzający charakter zbrodni, wymagający stanowczej i natychmiastowej represji rząd zamierzał przekazać doraźnemu sądowi. Ustalono, że zabójstwo Prezydenta Rzplitej zagrożone zostało w art. 99 kodeksu karnego i w związku z art. 15 przepisów przechodnich do tegoż kodeksu karnego za zbrodnię tę grozi kara śmierci. Stwierdzono dalej, że w dniu 1 maja 1919 r. wniesiono do Sejmu projekt ustawy w przedmiocie sądów doraźnych, który przewidywał, że do orzecznictwa sądów doraźnych mają należeć przestępstwa przewidziane w art. od 99—102, że jednak w sprawozdaniu komisji sejmowej nietylko opuszczono 99-ty artykuł ale również zaznaczono wyraźnie, że t. zw. przestępstwa polityczne, co jest właśnie przewidziane w art. 99—102 wyłączone są z pod postępowania doraźnego. Sejm Ustawodawczy, mając przed sobą zarówno projekt, jak też sprawozdanie komisji i załączone do niego projekty zmian, przyjął projekt w brzmieniu komisji, wyłączając w ten sposób zbrodnię, przewidzianą w art. 99 z grupy przestępstw, podlegających sądom doraźnym. Wobec tak niewątpliwego brzmienia ustawy i stanowiska Sejmu, rząd wbrew swojemu przekonaniu widzi się zmuszonym odstąpić od stawienia Niewiadomskiego przed sądem doraźnym, natomiast jednocześnie Rada Ministrów uchwaliła uzupełnić ustawę o sądach doraźnych przez włączenie do właściwości tych sądów także zbrodni przewidzianych w art. 99 kodeksu karnego. Rada Ministrów przyjęła do wiadomości, że rozprawa przeciw Niewiadomskiego odbędzie się 29 grudnia br.

Sprawy Gdańska i Polski w Lidze Narodów.

Berlin. (AW.) Dnia 8 stycznia ma się zacząć posiedzenie Rady Ligi Narodów, na którem będzie rozpatrywany cały szereg spraw gdańsko-polskich. Przedewszystkiem wybór nowego wysokiego komisarza, następnie odwołanie rządu gdańskiego od rozstrzygnięcia — gen. Hackinga w sprawie uprzywilejowania polskich przemysłowców przy wynajmie składów magazynowych w porcie sprzeciw w sprawie rozstrzygnięcia układu gdańsko-kłajpedzkiego, przeciw rozstrzygnięciu w sprawie dyplomatycznych korespondencji Gdańska w sprawie współudziału Gdańska w międzynarodowych konferencjach, w końcu sprzeciw ze strony Polski co do toastów wznoszonych przy odwiedzinach floty i co do granicy kompetencji komisarza Rzplitej polskiej w Gdańsku. Czy rozpatrywana będzie sprawa finansowa położenia miasta jeszcze narazie niewiadomo.

Kwestja cieśnin morskich.

Berlin, 19. 12. (Pat.) Z Lozanny donoszą, że rosyjska delegacja na dzisiejszem posiedzeniu pierwszej komisji przedłożyła kontrpropozycję w sprawie uregulowania kwesji cieśnin morskich. Projekt ten zawiera 5 rozdziałów i 22 artykuły i stwierdza, że pod nazwą cieśnin morskich należy rozumieć Dardanele, Morze Marmara, Bosfor oraz wyspy Morza Egejskiego, jako też wody terytorjalne. Turcja zatrzyma suwerenność tych cieśnin. Wyspy Samotrace i Lemnos mają być autonomiczne. Dalej projekt ten przewiduje uregulowanie przejazdu okrętów w czasie pokoju i w czasie wojny.

O pomoc Ameryki dla Europy.

Londyn, 19. 12. (Pat-Havas). Z Waszyngtonu donoszą: Na konferencji prasowej, która odbyła się w sobotę w departamencie stanu przedstawiciel rządu nazwał nierozumnemi obiegające pogłoski o mającej rzekomo nastąpić wkrótce akcji Stanów Zjedn. w kierunku niesienia pomocy finansowej krajom Europy, przyczem ostrzegał przed skutkami jakie to mogłoby pociągnąć za sobą dla krajów Europy, gdyby prasa europejska w dalszym ciągu tego rodzaju przypuszczenia ponawiała.

Ułaskawienie.

Warszawa, 19. 12. (Pat.) W czasie eksporty pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej nadeszła prośba o ułaskawienie Konstantego Pucha, zasądzonego na karę śmierci wyrokiem sądu doraźnego w Chełmnie. Minister sprawiedliwości porozumiał się bezzwłocznie w toku uroczystości pogrzebowych z p. marszałkiem Sejmu, sprawującym tymczasem funkcje prezydenta Rzeczypospolitej, który postanowił prośbę o ułaskawienie uwzględnić.

Poznań, 19. 12. (Tel. wł.) Waluty i dewizy: Marki niemieckie 2.62½—2.60. Akcje bankowe: Bank Przemysłowców 750—700, Bank Związku Spółek Zarobkowych I—X em. 700, Polski Bank Handlowy, Poznań 1 200, Poznański Bank Ziemian I—IV em. 460, Akcje przemysłowe: Arkona ex prawa dokupu 1 800, Bydgoska Fabryka Mydeł 590, Barcikowski R. 800—750, Browar Krotoszyński 7 600, Cegielski H I—VIII em. 3 600—3 700, Centr. Roln. I—V em. 350 Centrala Skór ex kup. 2 100, Hartwig C. I—V em. 850—775, Hartwig Kantorowicz 2 800, Hurtownia Drogeryjna 350, Hurtownia Związkowa 325—320, Herzfeld Viktorius 2 100—2 250, Lakoma 1000—1100, Lubań, Fabryka przetworów ziemn. 25 500—25 000, Dr. Roman May 8 000, Młyny, Tartaki Wągrow. I—II em. 1 900, Młyn Ziemniański 1 650—1 700, Orient 550, Patria 1 300—1 250, Poznańska Spółka Drzewna I—VI em. 1 800—1 825, Spółka Stolarska ex prawo dokupu 2 100—2 050, Sarmatia I i II em. 1 600, „Unja“ (dawn. Ventzki) I i II em. 2 700—2 600, Wagon, Ostrów 1 150—1 250. Wytwornia Chemiczna I—III em. 750—725, Zjednoczone Browary Grodziskie 3 900.

Gdańsk, 20. 12. (Tel. wł.) ***Mrk. pol. 38,50—39.00, dolary St.Zj 7000—7100.***

Ostrzeżenia francuskie.

Wszystkie pisma francuskie wciąż jeszcze zajmują się sprawą zamordowania Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej ś. p. Narutowicza, przyczem naogół najdobitniej zaznacza się ton ubolewania z tego powodu, że Polska znalazła się dziś w obliczu przesilenia wewnętrznego.

W „Echo de Paris“ pisze znany sprawozdawca polityczny, Pertinax, o walce politycznej stronnictw, która od sześciu miesięcy coraz bardziej się zaostrza. Powodem zła jest niespokojny program polityczny p. Piłsudskiego, którego politykę zwalczają stronnictwa prawicy. Pertinax raz jeszcze omawia przesilenia rządowe w Polsce w ostatnich miesiącach i dochodzi do wniosku, że przesilenia te bardzo Polskę osłabiły. Polska ma jeszcze przed sobą zaledwie kilka lat, w ciągu których może dokonać dzieła odbudowy i konsolidacji wewnętrznej. Są to te lata, w których Francja utrzymuje jeszcze Niemcy w karbach. Naród polski powinien skorzystać z tego czasu, gdyż w przeciwnym razie raz jeszcze mógłby ulec Niemcom.

„L'Oeuvre“ odpowiada na ataki pism berlińskich, przypisując winę dokonanego morderstwa Francji, która jakoby podburzała instynkta nacjonalistyczne w Polsce i stała się powodem, że tam morduje się ludzi, którzy pragną zbliżenia się do mniejszości narodowych. „L'Oeuvre“ zaznacza, że w Berlinie mają widocznie krótką pamięć, skoro zapomnieli o tem, iż w Niemczech zamordowano Liebknechta, Różę Luksemburg, Erzbergera, Rathenaua i jeszcze 394 osobistości polityczne.

„Echo National“ pisze, że politykę narodową w państwie mogą uprawiać tylko stronnictwa narodowe. W Polsce jednakże decydują dziś posłowie i senatorowie, wybrani przez Rusinów, Żydów i Niemców, a więc rozstrzygają obce narodowości. Jeżeli stan ten nie zostanie usunięty, może to poważnie zachwiać dobrymi stosunkami polsko-francuskimi. „Echo National“ wskazuje przytem na przykład Czechosłowacji, gdzie Czesi prowadzą politykę narodową i gdzie Niemcy nie zajmują żadnych wybitnych ani wpływowych stanowisk. W końcu „Echo National“ wyraża nadzieję, że nowy Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej oprze się na większości polskiej i będzie przedstawicielem stronnictw polskich.

„Le Matin“ pisze: „Niemcy nienawidzą tak gwałtownie Polski, że nieszczęście, jakie ją dotknęło, może je tylko uradować. Niemcy, dla których Polska w czasie prac nad traktatem pokojowym w Wersalu była tylko Mandragorą, stworzoną przez alchemików Ententy, według słów hr. Rewentlowa, musieli następnie uznać proklamację niezawisłego państwa polskiego, którego siła spoistości uczuciowej dokonała istotnego cudu, jednocząc wśród niebezpiecznych kryzysów trzy tak różne jej człony. Zwycięstwo odniesione nad Rosją przy współudziale generała Weyganda zniweczyło, a przynajmniej osłabiło w duszy niemieckiej przekonanie w niechybny upadek Polski. Jest rzeczą pewna, że obecne wstrząśnienia, jakim ulega Polska, obudzą nadzieje Rzeszy na rychły koniec bytu Polski i pobudzi Berlin do wezwania agentów niemieckich, znajdujących się w Polsce, aby wzmocnili swoją działalność w celu największego pogłębienia wewnętrznego kryzysu Polski.

Nauka, literatura i sztuka

Dni świąteczne w szkolnictwie.

Ministerjum Wyzn. Rel. i Ośw. Publ. wydało okólnik do kuratorjów okręgów szkolnych, według którego w roku szkolnym 1922/23 wolne są od nauki szkolnej wszystkie niedziele oraz następujące święta: 6 stycznia (Trzech Króli), 2 lutego (Oczyszczenie N. M. P.), 14 lutego (Popielec), 10 maja (Wniebowstąpienie Pańskie), 21 maja (drugi dzień Zielonych Świątek), 31 maja (Boże Ciało), 29 czerwca (św. Piotra i Pawła). Ponadto 8 maja (św. Stanisława), względnie dzień św. Józefa, lub św. Michała, lub św. Wojciecha, lub św. Kazimierza, zależnie od tego, którego patrona święto dana prowincja kościelna obchodzi.

Ferje świąteczne Bożego Narodzenia trwają od 22 grudnia do 2 stycznia włącznie (zakończenie zajęć 21-go grudnia po lekcjach, rozpoczęcie 3 stycznia rano). Ferje wielkanocne trwają od Wielkiej Środy 28 marca, do poniedziałku po niedzieli przewodniej 9 kwietnia włącznie.

Z rocznic narodowych tylko 3 maja zwalnia się od zajęć. Inne rocznice przenosi się na najbliższy dzień świąteczny, albo obchodzi się po południu. W sam dzień uwzględnia się w wykładach pamięć dni i osób.

Tylko trzy razy do roku można zawieszać lekcje z powodu przystępowania młodzieży do Sakramentów Świętych i tylko dla tej młodzieży, która przystępuje. Zwalnia się młodzież o 12 w południe z powodu spowiedzi popołudniowej i nazajutrz do 12 z powodu Komunji świętej. Na rekolekcje w Wielkim poście przeznacza się trzy dni.

Oprócz powyżej wymienionych można pięć dni w roku poświęcić na różne obchody wycieczki itp. O wyborze dnia decyduje kierownik szkoły wraz z radą pedagogiczną, w szkołach zaś powszechnych jedno do pięciokląsowych wyłącznie — inspektor szkolny.

Rok szkolny kończy się we wszystkich szkołach powszechnych, preparandach nauczycielskich, szkołach handlowych i kupieckich, w szkołach dokształcających, zawodowych męskich i żeńskich, w żeńskich szkołach przemysłowych i seminarjach zawodowych, dnia 28-go czerwca. W szkołach rzemieślniczych męskich i żeńskich, w szkołach agrotechnicznych rok szkolny kończy się 9 lipca. Termin zakończenia roku szkolnego w szkołach zawodowych technicznych określa statut szkoły, a w jego braku ministerjum.

Z Rady Ministrów.

Projekt ustawy o ochronie Rzeczypospolitej. — Złożenie zwłok ś. p. Narutowicza w podziemiach katedry św. Jana. — Sprawa drożyzny. — Podwyżki dla emerytów.

Warszawa, 19. 12. (Pat.) Na posiedzeniu Rady Ministrów w dniu 19 grudnia br. prezes Rady Ministrów zdał sprawozdanie z wydanych zarządzeń w związku z wypadkami dni ostatnich oraz z sytuacji w kraju. Według raportu wszystkich wojewodów, spokój panuje w całym kraju. Poza sporadycznymi wypadkami sytuacja nie daje powodu do najmniejszego niepokoju. Zarządzenia władz okazały, że całe społeczeństwo i to w najszerszych masach z całem zaufaniem współdziała z rządem, w celu utworzenia ładu i porządku. Ustawodawstwo nasze jednak wykazuje dużo braków. Okazało się to również przy sposobności oddania sprawy mordercy ś. p. Prezydenta sądowi.

W związku z ogólną sytuacją uchwalono ostatecznie przedyskutować wniesiony poprzednio do Sejmu suwerennego projekt ustawy o ochronie obszarów, Konstytucji, dalej niektórych godeł oraz stosunków sąsiedzkich Rzplitej Polskiej. Projekt ten niezwłocznie złożony będzie Sejmowi. Nieuchwalenie tego uniemożliwia należytą ochronę Konstytucji oraz autorytetu władz na niej opartych.

Zgodnie z opinją J. E. ks. kard. Kakowskiego postanowiono zwłoki ś. p. Prezydenta Rzplitej złożyć narazie w podziemiach katedry św. Jana oraz urządzić pogrzeb w nadchodzący piątek.

Na tem posiedzeniu uchwalono także żałobę po ś. p. Prezydencie Rzplitej Gabrjelu Narutowiczu.

Poruszono również prawę drożyzny, która w ostatnich dniach przybrała zatrważające rozmiary, przyczem postanowiono zwrócić się do nadzwyczajnego komisarza do walki z drożyzną, aby przedstawił sprawozdanie ze swej działalności oraz wezwać prezesa komitetu ekonomicznego Rady Ministrów, aby do dnia 10 stycznia 1923 r. przedłożył odpowiednio przygotowane wnioski w sprawie polityki wywozowej środków pierwszej potrzeby w kraju i wezwać nadzwyczajnego komisarza do walki z drożyzną do bezzwłocznego złożenia programu walki z paskarstwem, przyczem środki policyjne i administracyjne mają być stosowane do niesumiennych obywateli z całą surowością.

Skonstatowawszy, że odnośne organy skarbowe zalegają w wykonaniu wypłat uchwalonych kilkakrotnie podwyżek dla emerytów. Rada Ministrów zaleciła ministrowi skarbu bezzwłoczne zbadanie sprawy usunięcia zła i pociągnięcia do odpowiedzialności winnych ewentualnego zaniedbania oraz złania relacji o wykonaniu powyższych uchwał.

Eksportacja zwłok ś. p. Narutowicza na Zamek.

Warszawa, 19. 12. (Pat.) O godz. 11 zrana J. E. ks. kardynał Aleksander Kakowski, arcybiskup i metropolita warszawski, w asystencji licznego duchowieństwa odprawił mszę żałobną przy zwłokach Prezydenta Rzeczypospolitej w sali audjencjonalnej pałacu belwederskiego. Przy zwłokach pełnili straż honorową ułani szwadronu przybocznego. O godz. 12 w południe zwłoki zostały wyniesione przez członków domu cywilnego i wojskowego Prezydenta Rzplitej. Wojsko prezentowało broń i orkiestry odegrały hymn narodowy. Po ustawieniu trumny na karawanie, zaprzężonym w 8 koni i otoczonym przez delegacje oficerów z obnażonemi szablami i kompanją przyboczna z pochodniami, ruszył kondukt żałobny ulicami, oświetlonemi lampami, owitemi w kir, Alejami Ujazdowskiemi, Placem Trzech Krzyży, Nowym Światem, Krakowskiem Przedmieściem i Placem Zamkowym do Zamku w następującym porządku:

1) związki zawodowe ze sztandarami, stowarzyszenia i instytucje społeczne, 2) komendant D. O. K. Warszawy gen. Kuliński ze sztabem, pierwszy pułk szwoleżerów, dwa bataljony 71-go pułku piechoty, dwie baterje armat; 3) wieńce od Sejmu i Senatu, Marszałka Piłsudskiego, kancelarji i adjutantury Prezydenta Rzplitej i od armji; 4) zakonnicy, zakonnice i duchowieństwo z biskupem podlaskim ks. biskupem Przeździeckim na czele; 5) sekretarz kapituły orderu „Orła Białego“ i „Polski Odrodzonej“ oraz prezesa Rady Ministrów z insygnjami orderów polskich i zagranicznych zmarłego Prezydenta Rzplitej; 6) karawan ze zwłokami, okrytemi sztandarem Prezydenta Rzplitej; 7) najbliższa rodzina zmarłego Preydenta; 8) marszałek Sejmu i marszałek Senatu; 9) rząd w pełnym składzie z prezesem Rady Ministrów gen. Sikorskim na czele członkowie domu cywilnego i wojskowego Prezydenta Rzplitej; 10) korpus dyplomatyczny w pełnym składzie; 11) członkowie Sejmu i Senatu; 12) generalicja; 13) kanclerz orderu „Odrodzonej Polski“ i skarbnik orderu „Orła Białego“; 14) przedstawiciele władz i urzędów cywilnych, rady miejskiej, magistratu i Senatów wyższych uczelni oraz delegacje instytucji i stowarzyszeń społecznych; 15) delegacje poszczególnych oddziałów wojskowych; 16) szwadron przyboczny Prezydenta Rzplitej oraz batalion szkoły podchorążych; 17) kilkudziesięcznotysięczne zastępy ludności. Po obu stronach orszaku postępował kordon ruchomy, utworzony przez oddziały piechoty.

Na całej przestrzeni od Belwederu do Zamku ustawiony był szpaler wojskowy, który przy zbliżaniu się konduktu pogrzebowego prezentował broń. Poza kordonem wojskowym stała młodzież szkół średnich ze sztandarami.

Po przybyciu konduktu na Pl. Zamk. orkiestry odegrały hymn narodowy i uszykowane wojsko prezentowało broń. Ministrowie i generałowie wzięli trumnę z karawanu i postępując z duchowieństwem, wnieśli ja przez bramę wieży zegarowej na podwórze zamkowe, gdzie szwadron kawalerji i batalion piechoty prezentowały broń. Orkiestry odegrały hymn narodowy. Przez wielkie schody wniesiono ciało do komnat zamkowych, gdzie ustawiono je na katafalku w sali rycerskiej. Po odprawieniu modłów przez duchowieństwo orkiestra Opery pod batutą dyrektora Młynarskiego w sali ensemblowej odegrała marsz żałobny. Przed trumną, otoczoną oficerską wartą honorową, przedefilowały delegacje, składając wieńce. Na tem ceremonja eksportacji zwłok ś. p. Prezydenta Rzplitej została ukończona.

Protest gen. Hallera.

Gen. Haller zamieszcza w prasie warszawskiej następujący list otwarty:

„Pewne odłamy społeczeństwa i prasy w niecny sposób pomawiają mnie o szereg wystąpień sprzecznych z mojem sumieniem żołnierskiem i obywatelskiem, przypisują mi niezgodnie z prawdą oświadczenia, podszczuwanie do czynów niekonstytucyjnych i zbrodni.

Cała moja działalność wojskowa i obywatelska, o której widocznie część zacietrzewionych partyjników już zapomniała, dałem dosyć dowodów jak rozumiem obowiązki Polaka i obywatela. Każdy uczciwy Polak wie o tem, że we wszystkich moich oświadczeniach nawoływałem zawsze do praworządności, zgody i pracy.

Tem więcej bolesne jest dla mnie to, że za całe życie, poświęcone służbie Ojczyźnie, zbieram dziś żniwo nienawiści i kłamstwa, tak dalece, że jestem zmuszony w obronie mego imienia wystąpić przeciwko wszystkim oszczercom w drodze sądowej.

Józef Haller, Jenerał Broni w stanie nieczynnym, poseł do Sejmu.

Karygodne zaniedbanie.

Doniosłe oświadczenie min. Darowskiego.

Wobec tego, że w prasie z wielu stron zwrócono uwagę nieobecność tak przed gmachem Zachęty, jak i w samym gmachu, władz bezpieczeństwa w związku z przybyciem na otwarcie Salonu zimowego w Zachęcie Prezydenta Rzeczypospolitej ś. p. Narutowicza, przedstawiciel Agencji Wschodniej zwrócił się do p. Ministra Darowskiego o wyjaśnienie.

P. Minister Darowski oświadczył, że właściwie sprawa ta jest już dostatecznie jasna wskutek wyjaśnień, udzielonych ze strony najbliższego otoczenia Prezydenta Rzeczypospolitej, a zamieszczonych już w jednem z pism.

„Ze swej strony — oświadczył p. Minister — stwierdzam, że ani ja, ani Departament Bezpieczeństwa Publicznego, ani też komisarz Rządu na m. st. Warszawę nie byliśmy powiadomieni nawet o zamiarze Prezydenta Rzeczypospolitej odwiedzenia Zachęty. Dla mnie osobiście tem okropniejszą było to niespodzianką, że jak samemu Prezydentowi Rzeczypospolitej jak i najbliższemu jego otoczeniu był znany mój stanowczy pogląd, że przez pewien czas krótki Prezydent Rzeczypospolitej możliwie nigdzie nie powinien się udzielać, nietylko ze względów bezpieczeństwa lecz i politycznych."

„Stanowisko takie byłem zmuszony zająć w związku z projektowanem na niedzielę, dnia 17 bm. uroczystem nabożeństwem w Katedrze, na którem miał być obecny Prezydent Rzeczypospolitej. Po długiej konferencji, jaka odbyła się w Ministerstwie Spraw Wewnętrzynch w czwartek wieczorem, przekonałem przedstawiciela Kancelarji Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej, że nie należy bezwzgl. urządzać takiego nabożeństwa, gdyż niema ku temu odpowiedniego nastroju i że najwłaściwszą chwilą będą święta Bożego Narodzenia w szczególności dzień Nowego Roku. Do tego czasu nastąpi uspokojenie w kraju i najszersza opinja publiczna będzie mogła bliżej zapoznać się ze szlachetną postacią p. Prezydennta Rzeczypospolitej ś. p Narutowicza.

„To moje stanowisko miałem możność przedstawić samemu Panu Prezydentowi Rzeszypospolitej w piątek, 15 bm., przyczem p. Prezydent całkowicie podzielił moje zapatrywania, tembardziej, jak mi oświadczył, że sam był tego zdania. Jako szef bezpieczeństwa publicznego w tym momencie byłbym bezwzględnie sprzciwił się zarówno ze względów bezpieczeństwa, jak i politycznych odwiedzinom Zachęty przez Prezydenta Rzeczypospolitej."

Te oświadczenia, dodane do znanego już komunikatu P. A. T.-icznej, podkreślają jeszcze wyraźniej odpowiedzialność Kancelarji Cywilnej Prezydenta Rzeczypospolitej.

Tyle p. minister Darowski. — Czytając to, mimowoli widzi czytelnik w tem wyjaśnienie ustąpienia p. Darowskiego jako ministra spraw wewnętrzn. oraz odmowy tworzenia rządu. To jedno. Powtóre w oświetleniu powyższem dziwnie wyglądają dymisje komisarza Borzęckiego i szefa bezpieczeństwa Urbańskiego.

Wiadomości bieżące.

Kalendarz: Czwartek: Tomasza apost. Wschód słońca 8.11, zachód 3.45. Wschód księżyca 9.58, zachód 7.23

BIBLJOTEKA I CZYTELNIA T. C. L. otwarta w dni powszednie od godz. 5—7, dla dzieci w środy i soboty od godz. 4—5.

MUZEUM otwarte w środy i soboty od 12—2, w niedziele i święta od 11—2 godz.

—** **MILJONÓWKA.** W ciągnieniu 4-procentowej pożyczki premjowej z dnia 16 bm. wylosowano **4 014 800.**

—** **TEATR MIEJSKI.** Dziś w środę 20 grudnia o godzinie 8-mej wieczorem premjera „Sublokatorki", Adama Grzymały- Siedleckiego.

Jutro w czwartek 21 grudnia wieczorem o godzinie 8-mej po raz pierwszy „Betlejem Polskie, Rydla.

—** **Z TEATRU MIEJSKIEGO.** Zwracamy bywalcom teatru na to uwagę, iż w tym tygodniu odbędą się tylko dwa przedstawienia i to dziś rozgłośnej sławy komedja Grzymały-Siedleckiego „Sublokatorka" w wykonaniu p. Czekalówney, Drozdowskiej, Palczewskiej oraz pp. Gorzkowskiego, Ilcewicza, Zbyszkowskiego i p. Andrzejewskiego, który tę nowość reżyserował. Zainteresowanie ogromne, jak świadczy liczny pokup biletów. Jutro Rydla „Betlejem Polskie" wyreżyserowane przez dyr. Langego, w wykonaniu całego zespołu oraz licznego grona statystów i dzieci. Nowe dekoracje pędzla art. mal. Bożuchowskiego, który niestrudzony do każdej premjery przygotowuje nowe szaty. Program świąteczny na afiszach, prócz tego w drugie święto po południu o godzinie 3 i pół po cenach do połowy zniżonych „Betlejem Polskie".

R. C.

—** **UROCZYSTE NABOŻEŃSTWO ŻAŁOBNE ZA DUSZE ŚP. PREZYDENTA NARUTOWICZA** odbędzie się w piątek dnia 22 bm. o godzinie 11 w kościele farnym jako w dniu pogrzebu śp. Narutowicza, na które uprasza się o przybycie przedstawicieli władz cywilnych i wojskowych, członków korporacji miejskich, wszystkich przedstawicieli stowarzyszeń, związków, instytucji oraz mieszkańców miasta Grudziądza.

PP. właścicieli sklepów, banków itd. uprasza się o zamknięcie składów na czas trwania nabożeństwa między godziną 11 a 12 w południe.

(—) Włodek, prezydent.

—** **MSZE ŚW. ŻAŁOBNE** za śp. pierwszego Prezydenta Rzeczypospolitej odbyły się w dniu dzisiejszym dla młodzieży szkolnej o godzinie 9-tej rano, W tej samej porze ks. prob. Łęga odprawił uroczyste nabożeństwo połączone z egzorcyzmami w kościele garnizonowym dla miejscowego garnizonu, w którem wziął udział korpus oficerski z komendantem garnizonu p. generałem Ładosiem, szefami sztabu i komendantami pułków na czele, kompanje delegowane z pułków stacjonowanych w Grudziądzu, przedstawiciele władz miejskich, p. prezydent Włodek i radca Wielgosz, przedstawiciele władz państwowych i prasy, Jak się dowiadujemy armja nasza z rozporządzenia min. spraw wojskowych uczci pamięć zmarłego sześciotygodniową żałobą.

—** **ŚP. JAN MARCHLEWSKI.** We wtorek 19 bm. umarł nagle w 74 roku życia śp. kupiec Jan Marchlewski, jeden z najstarszych obywateli miasta Grudziądza i zasłużony działacz na niwie oświatowej. R. i p. Rodzinie zmarłego wyrażamy najserdeczniejsze współczucie.

—** **CELEM UCZCZENIA** śp. Marchlewskiego firma Marchlewski przekazała przez nasze ręce 500 000marek na budowę kościoła w Tarpnie.

—** **NAŚLADOWANIA GODNA OFIARNOŚĆ.** Na ubogich ofiarowali w dalszym ciągu Spółka Akcyjna p. Korzeniewski, Rynek: 12 p. spodni, 12 kamizelek, 14 ubiorów dla chłopców, 40 p. pończoch, za co w imieniu ubogich dziękujemy.

Urząd Ubogich.

—** **NA BIEDNYCH MIASTA GRUDZIĄDZA** zamiast wieńca na trumnę śp. Franciszki Smukałówny złożył pan Wł. Długołęcki, dyrektor Polskiego Banku Handlowego 25 000 marek.

—** **NA KOŚCIÓŁ W BŁĘDOWIE** złożył p. Kunert Jan budowniczy powiatowy z Grudziądza 5 0000 marek, p. Talarczyk Stefan 4000 marek. Ofiarodawcom serdeczne „Bóg zapłać".

—** **ZA KŁUSOWNICTWO** został skazany Józef Borkowski z Nowejwsi pow. grudziądzki w dniu 18 bm. na 3 miesiące więzienia.

—** **ZATWIERDZENIE WYROKU.** Na rozprawie w dniu 16 bm. tutejsza Izba karna zatwierdziła wyrok sądu pokoju na niejaką K. F., która skazana za sfałszowanie mleka na 1 miesiąc więzienia i 15 000 marek grzywny, wniosła apelację. K. F. została skazana na 1 miesiąc aresztu i poniesienie kosztów sądowych.

—** **ZA WSPÓLNĄ KRADZIEŻ** bluzek, pończoch, chusteczek i innej garderoby skazała tutejsza izba karna Martę i Monikę Wesołowską w dniu 16 bm. na 1 tydzień, Monikę na 3 dni więzienia; Fr. Werner, który oskarżony był o współudział w tej kradzieży, został uwolniony od winy i kary.

—** **KARA O OBRAZĘ.** Głośna swego czasu sprawa obrazy naczelnika Sądu Powiatowego w Świeciu p. Karnowskiego przez dra. Hillera i Stan. Kostę, burmistrza w Świeciu rozegrała się w dniu 18 bm. przed tutejszą Izbą karną.

Po przeprowadzonej rozprawie został p. Hiller, winien obrazy, skazany na 15 000 marek grzywny, p. Kosika uwolniony został od winy i kary.

—** **ECHA WAGONOWEJ KRADZIEŻY DRZEWA.** Swego czasu pisaliśmy o dokonanej na dworcu tutejszym kradzieży 5 wagonów drzewa. Jako sprawców aresztowano kolejarza Teofila Preussa i książkowego F. Orzechowskiego, urzędnika kolei. Rozprawa sądowa, która odbyła się w dniu 16 bm. wykazała, że Pr. i O. byli jedynie winni sprzeniewierzenia, a współoskarżeni o paserstwo Szulc i Glinecki nie ponosili winy w całej aferze. Na podstawie dokonanych dochodzeń i wyniku rozprawy izba karna zasądziła Preussa na 15 miesięcy, Orzechowskiego na 1 rok więzienia z policzeniem aresztu śledczego od 27 lipca br. Szulc i Glinecki zostali uwolnieni.

—** **KOMITET PROPAGANDY 8-PROCENTOWEJ POŻYCZKI ZŁOTEJ NA MIASTO GRUDZIĄDZ.** Na zebraniu w Magistracie w dniu 17 bm. utworzył się Komitet Propagandy 8-procentowej Pożyczki Złotej w skład którego weszli: pp. Andrzejewski, dyrektor Banku Związku Spółek Zarobkowych w. m., Bobowski, poseł na Sejm, Kozankiewicz, dyrektor Banku Kredytowego w. m., Krudysz, prezes Okręgowego Urzędu Ziemskiego w. m., Kruszelnicki, ppułk. Intendantury, Michejda, wicedyrektor P. K. K, P., Ossowski, inspektor szkolny, Paczyński, dyrektor biura Kupców Samodzielnych, Płona, mistrz. krawiecki, Przylibski, redaktor, Zieliński, prezes Stow. Rzemieślników.

Komitet ten rozpoczął już swoją działalność i zwraca się na tej drodze do całego społeczeństwa z apelem o wydatne poparcie jego akcji. Lokal Komitetu mieści się w P. K. K. P. Groblowa nr. 7.

—** **PRZERWA ŚWIATECZNA W URZĘDACH PAŃSTWOWYCH.** Z powodu świąt Bożego Narodzenia praca biurowa po wszystkich mi podległych urzędach zakończy się w dniu 23 bm. (sobota) o godzinie 12-tej w południe.

Ponowne urzędowanie rozpocznie się w środę dnia 27 bm. o zwykłej porze. Dyżury odbywać się będą podczas świąt jak zwykle.

Wojewoda.

—** **RATUJCIE DZIECI.** W dniu 31 grudnia rozpoczyna się na Pomorzu wielka kwesta Pomorskiego Towarzystwa Opieki nad Dziećmi i będzie trwała przez styczeń 1923 r. W imię sierót, które ochronić musimy od głodu i chłodu błagamy osoby współczujące nędzy o wzięcie czynnego udziału w kweście. Prosimy o organizowanie komitetów „Ratujcie Dzieci" i podawanie adresów takowych do biura kwesty w Toruniu, ul. Warszawska 14.

—** **W SPRAWIE ZALICZEK DLA INWALIDÓW** komunikuje nam Urząd Pocztowy co następuje:

Według rozporządzenia ministerstwa spraw wojskowych należy wypłacić inwalidom wojennym zaliczki jednorazowe w wysokości czterokrotnej renty miesięcznej.

Urząd Pocztowy będzie wypłacał od dnia 21 bm. wszystkim inwalidom wojennym pobierających co najmniej 1 650 marek renty miesięcznie na karty podstawowe „R" jednorazowe zaliczki w wysokości czterokrotnej renty płaconej w miesiącu grudniu br. Odbiorcom „H" renty natomiast nie przysługuje żadna płaca. Wypłatę tej zaliczki uzależnia się od przedłożenia przez odbiorców rent, poświadczenia Magistratu, Wójtstwa lub Urzędu Policyjnego, że dany odbiorca nie zajmuje stanowiska w służbie państwowej wzgl. samorządowej i nie jest umieszczony w zakładzie inwalidzkim lub szpitalu.

—** **NADZWYCZAJNY POCIĄG OSOBOWY Z GDAŃSKA DO WARSZAWY.** Z Zarządu dworca P. K. P. w Grudziądzu dowiadujemy się: Dyrekcja warszawska uruchomia jednorazowy przebieg pociągu osobowego dodatkowego nr. 617 z Warszawy do Gdańska dnia 21 bm. Przyjazd do Grudziądza z Warszawy dnia 22 bm. o godzinie 1.58, odjazd do Gdańska o godzinie 2.10. Z powrotem. Pociąg osobowy dodatek nr. 618. Przyjazd do Grudziądza z Gdańska dnia 23 bm. o godzinie 2.08, odjazd do Warszawy o godzinie 2.20.

—** **OPŁATY ZA LEGITYMACJE URZĘDNICZE.** Jak się dowiadujemy, w czasach ostatnich wydano zarządzenie w sprawach opłat za legitymacje urzędnicze.

Zgodnie z zarządzeniem, cena legitymacji urzędniczej wynosi obecnie 175 marek.

—** **ZARZĄD TOW. POWSTAŃCÓW I WOJAKÓW** prosi nas, żeby zwrócić powtórnie wszystkim tym wojskowym i zwolennikom uwagę na dzisiejsze Nadzwyczajne Walne Zebranie, które się odbędzie w hotelu warszawskim na górnej sali o godzinie 7 i pół wieczorem. Doniosłość sprawy wojskowej uwydatnia się szczególnie w ostatnich dniach ciężkich, które przeżywamy. Precz z gnuśnością i ospałością. Każdy niezorganizowany jeszcze wojak, powinien w obecnym czasie dążyć do zrzeszenia się w czysto narodowej, bezpartyjnej organizacji. Dopiero gdy zrzeszenie to stanie się wielkiem, trwałem, zbierać będzie każdy członek jego plon z własnego siewu. O potrzebie zrzeszenia się w związku, wygłoszony będzie obszerny referat. Na porządku dziennym najaktualniejsze sprawy, o czem donosiliśmy już w przeszłych numerach. Ponieważ rozchodzi się o obsadę ważnych stanowisk, obecnym być powinien każdy członek Zarządu. Dla powiększenia szeregów towarzystwa będzie miał każdy zwolennik możność zapisania się przed zebraniem na członka. Zarząd nie wątpi, że chwila obecna stała się spójnią towarzystwa i za jej nakazem staną wszyscy jak jeden mąż na dzisiejszem zebraniu.

— **Odezwa do Harcerzy.** **Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego w chwili, która najgłębszą żałobą okryła całą Polskę, zwraca się do wszystkich kochających Ojczyznę z gorącym apelem: zachowajmy spokój i rrównowagę, wytężmy wszystkie siły, aby w tym samym duchu oddziałać na całe otoczenie i społeczeństwo, aby nie dopuścić do zachwiania zasad prawa i ładu.**

Żadne czyny szału czy prowokacji niechaj nie sprowadzą nas z drogi praworządności.

Starszyznę harcerską i Przyjaciół Harcerstwa jaknajkategoryczniej zobowiązujemy: Każdy z was osobiście odpowiada za powstrzymanie młodzieży od jakiegokolwiek udziału w akcji politycznej. Bierzemy udział w ogólnej żałobie po Prezydencie Rzeczypospolitej, przysłaniając krzyże i oznaki kr. i uczestnicząc ze sztandarami w nabożeństwach żałobnych.

Naczelnictwo Związku Harcerstwa Polskiego: Przewodniczący (—) Józef Haller, wiceprzewodniczący (—) ks. Jan Mauersberger, (—) S. Sedlaczek, sekretarz generalny (—) Janusz Rudnicki. naczelniczka Głów. Kwatery Żeńskiej (—) Marja Wocalewska, naczelnik Głównej Kwatery Męsk. (—) Henryk Glass. skarbnik (—) Wacław Niklewicz, członkowie (—) Władysława Martynowiczówna, (—) Józef Jakubowski.

W łączności z powyższą odezwą podaje komenda okręgu pomorskiego co następuje:

W związku z odezwą Naczelnictwa Z. H. P. i rozkazem Komendy Okręgu I. 3 polecam:

1) wszyscy harcerze, aż do chwili złożenia zwłok śp. Prezydenta Rzeczypospolitej na spoczynek wieczny, przysłonią krzyże krepą na znak żałoby;

2) w nabożeństwach żałobnych za spokój duszy śp. Prezydenta Rzeczypospolitej wezmą udział komendy i drużyny ze sztandarami, spowijając je krepą;

3) aż do chwili pogrzebania zwłok śp. Prezydenta Rzeczypospolitej odwołuję wszelkie zabawy w izbach i organizowane przez komendy i drużyny, zawieszam śpiewy i muzykę orkiestr w drużynach.

Czuwaj! **Ruszkowski**

podharcmistrz i kom. Okręgu.

—** **ULGI DLA UCZESTNIKÓW ZJAZDÓW I PĄTNIKÓW.** Ministerstwo kolei postanowiło przyznać ulgi transportowe w przejeździe koleją dla uczestników zjazdów o celach kulturalno-oświatowych, krajoznawczych i sportowych, tudzież dla pątników, udających się do miejsc, do których przywiązany jest szczególny kult religijny. Ulga wynosi 25 procent ceny biletu III klasy i odnosi się tylko do odległości ponad 50 kilometrów.

Ilość uczestników, mających korzystać z ulgi, należy zgłosić do odnośnej dyrekcji kolejowej, przy ilości 30 osób na 5 dni, a przy większej ilości na 14 dni przed rozpoczęciem jazdy, ponadto każdy uczestnik musi być zaopatrzony w zaświadczenie odnośnego związku lub urzędu kościelnego.

—** **WYJAZD ROBOTNIKÓW DO FRANCJI.** Państwowy Urząd Pośrednictwa Pracy komunikuje nam, że transport górników i robotników do Francji wyjeżdża z Grudziądza w poniedziałek dnia 1 stycznia 1923 roku. Przegląd przed komisją w Poznaniu dnia 2 stycznia 1923 roku. Zapis kandydatów w sobotę dnia 30 grudnia br. od godziny 12—1 w południe.

—** **BACZNOŚĆ INWALIDZI Z WOJNY ŚWIATOWEJ ORAZ Z WOJNY POLSKIEJ.** Ministerstwo spraw wojskowych Dep. VIII Int. wydało w porozumieniu z Ministerstwem Skarbu zarządzenie, mocą którego otrzymują inwalidzi z wyżej podanych wojen, którzy mają prawo do zaopatrzenia na zasadzie Ustawy z dnia 18. marca 1921 roku, jednorazowo w grudniu 1922 roku na rachunek przypadającego im z cyt. Ustawy zaopatrzenia pieniężnego zaliczkę świąteczną w wysokości 4-miesięcznej zaliczki, jaką pobrali w miesiącu listopadzie 1922 roku.

Zaliczki powyższe nie otrzymują: a) osoby, których tytuł do zaopatrzenia powstał po 1 styczniu 1922 roku, b) osoby, przebywające w zakładach inwalidzkich i szpitalach, c) osoby, których prawo do renty zostało zawieszone, d) inwalidzi z czasów pokojowych i z dawnych wojen niemieckich.

Wypłata zaliczek unormowanych w ust. 1, nie powstrzymuje wypłaty zaliczki, należnej w grudniu 1922 roku na podstawie uchwały Rady Ministrów z dnia 17 listopada 1921 r. i nastąpi przez poszczególne agendy pocztowe w dniu 20 grudnia 1922 roku.

—** **ZAPOWIEDŹ ZNIŻKI NABIAŁU.** Jak dzienniki warszawskie donoszą, na rynku nabiałowym nastąpił przełom, związany z powiększeniem produkcji mleka. Wobec tego w najbliższych dniach należy się spodziewać zniżki cen nabiału w handlu detalicznym, a w pierwszym rzędzie masła, gdyż w w handlu hurtownym już zapanowała tendencja wybitnie zniżkowa. Do Grudziądza niestety ta tendencja dotąd nie dotarła.

Ruch towarzystw.

—(rt) **WALNE ZEBRANIE STOW. WSPÓŁDZIELNI URZĘDNIKÓW** odbędzie się w czwartek dnia 28 grudnia br. o godzinie 5 po południu w auli gimnazjum klasycznego przy ulicy Ogrodowej.

Porządek obrad bardzo obszerny i ważny. Wobec tego przybycie wszystkich członków konieczne. Porządek dzienny podamy w dziale ogłoszeniowym. Zarząd.

—(rt) **OBCHÓD GWIAZDKOWY „KOŁA POLEK"** odbędzie się z powodu żałoby krajowej w czwartej dnia 21 bm. o godzinie 7 i pół wieczorem u p. Migodzińskiego. Obchód połączony z wspólną kawą. Zarząd.

Z Pomorza.

—** **TORUŃ. (Były poseł Weber burmistrzem miasta Podgórza).** Na posiedzeniu Rady Miejskiej dnia 12 bm. przystąpiono do formalnego wyboru stałego burmistrza. Z pośród 13 zgłoszonych kandydatów stawiono 3 do ściślejszego wyboru, z których wybrano byłego posła p. Webera 10 głosami na 17 ważnych głosów na stałego burmistrza miasta Podgórza.

—** **CHEŁMŻA. (Śmierć przy saneczkowaniu).** Zabawiający się jazdą na saneczkach nad jeziorem 15-letni Jan Chojecki wjechał na jezioro; lód się pod nim załamał i chłopiec wpadł. W oddaleniu 10 metrów od brzegu nieszczęśliwy utonął; pomoc kolegi była bezskuteczna. Tragiczny ten wypadek śmierci chłopca niechaj będzie przestrogą dla innych młodzieńców, którzy, nie bacząc na słaby lód, zbyt spiesznie pragną używać zimowego sportu.

—** **TCZEW. (Ceny z ostatniego targu).** Masło funt 3 500 marek, jajka mendel 2 900—3 000 marek, gęsi tłuste 1 500 do 1 600 marek, kaczki 1 500 marek. indyki 1000 marek, wieprzowina 1 200 do 1 800 marek, wołowina 500 do 850 marek, skopowina 600 marek, cielęcina 750 marek, jabłka 200 do 300 marek.

—** **WEJHEROWO. (Zamknięcie zakładu psychjatrycznego).** W najbliższym czasie zostanie zamknięty zakład leczniczy dla nerwowo chorych w Wejherowie. Zakład istnieje od przeszło czterdziestu lat, a część pawilonów została zbudowana około 10 lat temu. Zakład jest urządzony według najnowszych wymagań dla zakładów psychjatrycznych i panuje tam wzorowa czystość i porządek. Zarząd dokładał wszelkich starań, aby utrzymać zakład na wyżynach wiedzy. Ubolewać należy, że zakład ten zamknięto, gdyż w całej Polsce daje się odczuwać brak zakładów dla umysłowo chorych. O ile nam wiadomo, istnieje zamiar umieszczenia w budynkach zakładu, oprócz głuchoniemych, także niewidomych, kalek i suchotników.

Z powodu zamknięcia zakładu psychjatrycznego opuści prawdopodobnie wkrótce Wejherowo dyrektor tegoż, p. dr. Kawczyński, który do niedawna brał czynny udział w naszem życiu towarzyskiem i w ruchu społecznym. Ubędzie nam więc pracownik na niwie narodowej, których niestety za wielu nie mamy.

—** **CZERSK.** *Misja św.* zakończyła się tutaj w dniu 17 bm. kazaniem pożegnalnem O. Besztygi, superjora OO. Misjonarzy z Dziedzic na Śląsku oraz przemową od ołtarza miejscowego proboszcza. Udział w misji był bardzo liczny.

—** **JAROSZEWY,** pow. kościerski. **(Napad rabunkowy).** W zeszłym tygodniu napadli dwaj opryszkowie Antoni Justka i Franciszek Pawelec z Jaroszew na syna mistrza piekarskiego Kuhna z Pogódek, który w odnośnym dniu przebywał w Jaroszewach. Opryszkowie dowiedzieli się, że Kuhn ma przy sobie dużo pieniędzy, i że musi iść pieszo do domu, poszli więc na drogę wiodącą do Pogódek, i czatowali na Kuhna, gdy ten się zbliżył napadli na niego, obili kijami odebrali mu pieniądze i zegarek. Zuchwałych opryszków aresztowano i osadzono w więzieniu.

—** **STAROGARD.** II-ga Izba karna Sądu Okręgowego w Starogardzie na posiedzeniu w dniu 15 bm. skazała za przemytnictwo następujące osoby: 1. Józefa Kobielę ze Skarszew na 14 dni więzienia i 5 000 marek grzywny oraz konfiskatę zajętej świni w wadze 280 funtów, 2. Kazimierę Rybacką z Grudziądza na grzywnę 5 000 marek oraz konfiskatę 31 000 marek, 3. Bertę Cieszyńską, ulica Forteczna za przemycanie pieniędzy na grzywnę w kwocie 15 000 marek.

** **GDYNIA. (Pochwycenie uciekiniera.)** Na tutejszym dworcu przytrzymano 14-letniego Franciszka Makowskiego z Radzymina w pow. grudziądzkim. Chłopiec przebywał ostatnio w domu ubogich w Wejherowie, skąd uciekł.

—** **PUCK. (Ceny maksymalne).** Zarząd miasta Pucka ogłosił w Orędowniku powiatowym ceny wytyczne, których pod karą nie wolno przekraczać. Funt masła ma kosztować nie więcej jak 2400 marek, mendel jaj do 2 200 marek, litr mleka do 250 marek itd. Za przekroczenie cen wytycznych będą karani tak sprzedający jak i kupujący.

Szczęśliwe to miasto, gdy się sprzedawcy do tego rozporządzenia zastosują.

—** **GDAŃSK. (Nowe wybory wysokiego komisarza.)** Podczas przyszłego posiedzenia Ligi Narodów załatwiona będzie sprawa wyboru nowego Wysokiego Komisarza dla W. Miasta Gdańska po Hakingu, którego okres urzędowania kończy się 19 stycznia przyszłego roku.

Z całej Polski.

—** **WŁOCŁAWEK. (Pijany czy obłąkany.)** W ubiegłą niedzielę podczas kazania przez ks. Pomianowskiego w czasie sumy w katedrze, gdy kaznodzieja, objaśniając w nauce katechizmowej „Ojcze nasz", wypowiedział prośbę: „Przyjdź królestwo twoje", jakiś obłąkaniec czy pijanica zawołał głośno: „Niema królestwa!" Kaznodzieja trzykrotnie powtarzał przerwane zdanie: „Przyjdź królestwo twoje" i za każdym razem owe indywiduum stawiało sprzeciw: „Niema królestwa — precz z królestwem!" Oburzona ludność wyprowadziła z kościoła awanturnika.

Sprawy społeczno-gospodarcze.

Gdańskie sprawozdanie rynkowe firmy Marchlewski i Zawadzki, Gdańsk, Münchengasse 1, Pomorska Hurtownia Kolonjalna, Centrala w Grudziądzu za czas od 11 do 16 grudnia 1922 roku.

Sytuacja: W początkach tygodnia sprawozdawczego byliśmy w dalszym ciągu świadkami wielkiej niepewności, która cechowała tutejszy rynek handlowy, wyczekując ogłoszenia powziętej decyzji na konferencji w Londynie. Nadeszłe wieści w początkach tygodnia po odroczeniu konferencji spowodowały nieznaczny spadek marki niemieckiej, której kurs do dolara wahał się do czwartku pomiędzy 8 000 a 8 500. W piątek i sobota przyniosły oświadczenie Poincarego na posiedzeniu Izby francuskiej w sprawie narad londyńskich, w którym zaprzecza o zamiarach agresywnych jak też stosowanie sankcji względem Niemiec. To oświadczenie wywołało w sferach spekulacyjnych, jak również na giełdach zagranicznych zaufanie do waluty niemieckiej i wielki popyt na takową. W piątek notowano jeszcze na giełdzie gdańskiej za dolara 7 400, w sobotę tylko 6 440, ca. 1000 punktów marka niemiecka zyskała. Marka polska z powodu wielkiej podaży na giełdach, wahając się równocześnie aż do piątku z marką niemiecką. W początku tygodnia notowano w Gdańsku za markę niemiecką 2,70, w Warszawie 2,79. Nadejście wiadomości o mordzie Prezydenta Rzeczypospolitej wywołało na giełdzie tutejszej obniżenie marki polskiej o 2 punkty, notując markę niemiecką 2,85. Dolary notowano w początkach tygodnia na giełdzie warszawskiej 17 550, w końcu tygodnia 18 810. Spadek marki polskiej o 1000 punktów w ubiegłym tygodniu tłomaczy się niewyjaśnioną polityczną sytuacją Polski. Z powodu zbliżającego się okresu zakończenia roku tendencja na tutejszym rynku towarowym bardzo słaba.

Kawa: Sytuacja na rynku światowym spokojna i bez zmian cen z poprzedniego tygodnia. Rynek gdański był nieco ożywiony, przeprowadzano transakcje tańczych gatunków. W końcu tygodnia notowano za 1 kg.

	mkn.	mkp.
Rio	2 135	5 975
Miras	2 277	9 370
Guatemala I	2 580	2 208
Guatemala II	2 470	6 500

Herbata: Tendencja na rynku światowym bardzo mocna. Piątkowa aukcja w Amsterdamie podniosła ceny na Orange Pecco o 5 cnt., tańsze gatunki o 3 cnt. Na rynku gdańskim ożywienie. Ceny znacznie się podniosły ponieważ składy gdańskie się opróżniły.

	mkn.	mkp.
Java Pecco	4 430	12 445
Moning Congo	3 906	10 990
Java Orange Pecco	4 740	13 310

Kakao: Sytuacja na rynku światowym niezmieniona, na rynku gdańskim popyt ożywiony przy cenach niezmienionych.

	mkn.	mkp.
Amerykańskie „Blumenthal"	870	2 847
Angielskie 22 procent tłuszczu	818	2 725

Ryż: Tendencja na rynku światowym niezmieniona, na rynku gdańskim nadal tendencja mocna przy osłabionym popycie.

	mkn.	mkp.
Burma Original II	533	1 500
Burma II Mühlenware	498	1 402

Korzenie: Na rynku światowym jak i gdańskim popyt ożywiony i tendencja mocna. Ceny wzrastają.

	mkn.	mkp.
Pieprz Singapore	1 417	4 640
Cassia lignea	1 458	4 753
Gwoździki Zanzibar	6 760	19 495

Śledzie: Popyt na śledzie nadal ożywiony. Ceny podwyższono o pół shil. na beczkę.

	mkn.	mkp.
Norw. Vaar 20 rocznik	34 690	96 440
Crownbrand Matties	68 680	189 180
Jarmouth Matties	67 303	187 105

Ceny w markach polskich rozumieją się włącznie cła za 1 kg. przy kursie do dolara 17 906, funtów szterlingów 82 213, Hfl. 7 161, marki niemieckiej 2,78. Ceny w markach niemieckich rozumieją się wyłącznie cła przy kursie do dolara 6 441, funtów szterlingów 29 573, Hfl. 2 576, marki polskiej 35,97.

PRZEMYSŁ.

— **Poparcie przemysłu zapałczanego i ołówkowego.** W celu poparcia polskiego przemysłu zapałczanego i ołówkowego z inicjatywy M. P. i H. Ministerstwo kolei przeniosło drzewo osikowe, jako przemysłowe, adresowane do fabryk zapałek oraz drzewo olszowe i lipowe, adresowane do fabryk ołówków, z 7-ej kategorji kolejności do 6-tej, czyli do kolejności transportów uprzywilejowanych.

W ten sposób transporty z drzewem, czekając nieraz po kilka tygodni na swoją kolejność, jak np. olszowe i lipowe, które wogóle nie miało swojej kolejności, będą odtąd załatwiane na równi z transportami zagranicznemi, co dla przemysłu zapałczanego i ołówkowego będzie miało niezmiernie doniosłe znaczenie.

KOMUNIKACJA.

— **Nowe linje kolejowe** projektowane są od Balcoszewa do Góry i od Borzewa do Drobina. Projektowane linje ogólnej długości 202 kilometrów, przechodzić będą przez województwo warszawskie.

DROŻYZNA.

— **Badania wzrostu kosztów utrzymania.** Skład komisi do badania wzrostu kosztów utrzymania przy Głównym Urzędzie Statystycznym nie pozwala im należycie spełniać zadań swych. Prace tych komisji winny być prowadzone z matematyczną ścisłością, a nie podlegać — jak to ma miejsce obecnie, wpływom czynników, które wnoszą do pertraktacji element targów o każdą poszczególną pozycję.

Jakkolwiek w pierwszym momencie działania tych komisji słusznem było powierzenie obliczania zmian kosztów utrzymania ciału, złożonemu z przedstawicieli rządu, pracodawców i robotników, aby tem łatwiej osiągnąć porozumienie tych ostatnich grup, to jednak obecnie, gdy urzędy państwowe zyskały dostateczną praktykę i ustaliły metody obrachunku, należy obliczanie zmian kosztów utrzymania polecić instytucji fachowej, jaką jest Główny Urząd Statystyczny.

Nadanie liczbom, wskazującym zmiany kosztów utrzymania, charakteru ścisłości naukowej i poparcia ich autorytetem Głównego Urzędu Statystycznego uniemożliwi podawanie w wątpliwość ich prawidłowość, jak to się dzieje obecnie wskutek stałych starć w komisji między delegatami pracodawców i robotników.

Z powyższych przesłanek wychodząc Centralny Związek Polskiego Przemysłu, Górnictwa, Handlu i Finansów zwrócił uwagę sfer miarodajnych na konieczność zniesienia dotychczasowych komisji o składzie mieszanym oraz powierzenia obliczania zmian kosztów utrzymania wyłącznie organom Głównego urzędu Statystycznego.

SPRAWY PIENIĘŻNE.

— **Pożyczka złota i wojsko.** W celu udostępnienia członkom armji polskiej nabycia obligacji 8-proc. pożyczki złotej ministerjum skarbu zgodziło się na przydzielanie wojskowym obligacji do sumy dwumiesięcznego pełnego uposażenia po cenie obwiązującej w dniu zapisu. Należność będzie potrącana z uposażenia subskrybenta w sześciu równych ratach miesięcznych, po wpłaceniu całej sumy będą wydane obligacje. Ministerjum spraw wojskowych poleciło jednocześnie wydać odpowiednie zarządzenie co do propagandy pożyczki, nawet telefonicznie lub telegraficznie tak, by nie było oddziału, względnie wojskowego lub funkcjonarjusza cywilnego armji, któryby nie był powiadomiony o możliwości kupna pożyczki na tych ulgowych warunkach. Zaapelowano również do najszerszego ogółu, wskazując na bezsprzeczne korzyści, jakie wynikają z kupna pożyczki dla nabywcy, oraz na to, że przez należyte poparcie pożyczki złotej będzie można dokonać wydatnej poprawy finansów państwowych i stosunków gospodarczych.

— **Przelanie praw skarbowych państw niemieckich na skarb państwa polskiego.** Weszło w życie rozporządzenie prezesa Gł. Urzędu Likwidacyjnego wydane w porozumieniu z ministrami spr. wewnętrznych, skarbu, Rolnictwa i D. P. oraz sprawiedliwości, w sprawie przelania praw skarbowych państw niemieckich oraz praw członków niemieckich domów panujących na karb państwa polskiego.

Rozporządzenie zostało wydane na podstawie ustawy z dnia 14 lipca 1920 r.

Władzami, które mają współdziałać przy przelewaniu praw skarbowych państw niemieckich, oraz praw członków niemieckich domów panujących na skarb państwa polskiego są: 1) w powiatach wiejskich — starostowie, 2) w Poznaniu — starosta grodzki, 3) w innych powiatach wiejskich — prezydenci miast lub burmistrzowie.

CŁO.

— **Nowe urzędy celne.** Na mocy zarządzenia ministerjum skarbu został uruchomiony w Koniecznej (Małopolska zachodnia) urząd celny II-ej klasy.

W Rakowie zaś uruchomiona została ekspozytura urzędu celnego w Stołpach.

Drukarnia Pomorska Tow. Akc. Grudziądz.
Za redakcję: Izydor Środzki.

We wtorek 19 bm. kwadrans przed północą zasnął w Bogu opatrzony najśw. Sakramentami po krótkich ale ciężkich cierpieniach nasz ukochany i najdroższy brat, szwagier, wuj i stryj

ś. p.

Jan Marchlewski

w 74 roku życia.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się w kościele parafialnym w piątek, dnia 22 bm. o godz. 8 i pół rano, poczem pogrzeb z tegoż kościoła na cmentarz parafialny, o czem donosi w głębokim smutku pogrążona

Rodzina.

Grudziądz, dnia 20 grudnia 1922 r.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

We wtorek 19 bm. o godz. 3/412 rozstał się z światem opatrzony najśw. Sakramentami po kilkudniowej ciężkiej chorobie w 74 tym roku życia

ś. p.

Jan Marchlewski

współzałożyciel i szef-senior firmy Marchlewski i Zawadzki w Grudziądzu.

W Zmarłym tracimy szczerego przyjaciela firmy, który całe swoje życie poświęcał wyłącznie dla niej i w najtrudniejszych warunkach mozolne kładł podstawy dla jej rozkwitu. Przyświecał nam wszelkiemi cnotami kupca-obywatela, był uosobnieniem dobroci i przykładem obowiązkowości i pracy, którą wypełniał do ostatnich dni swego życia.

Wdzięczna pamięć w sercach naszych nigdy nie wygaśnie.

Grudziądz, dnia 20 grudnia 1922 r.

Firma Marchlewski i Zawadzki.

Doniesienie.

Szanownej naszej Klijenteli donosimy uprzejmie, że z powodu pogrzebu ś. p.

Jana Marchlewskiego

będzie przedsiębiorstwo nasze na znak żałoby **w piątek przedpołudniem** ... **godziny 1-szej zamknięte.**

Firma
Marchlewski i Zawadzki.

W nocy z dnia 18. na 19. bm. dokonano za pomocą włamania

kradzieży

w Centrali Skór Tow. Akc. przy ul. Brackiej 12. Skradziono

jeden balot skóry podeszwowej,

wartości 1.500.000.— mk. Skóry były cechowane pieczęcią „Garbarnia A. L. Den i Ska, Radom". Przestrzega się przed kupnem. Za wykrycie sprawców jest 3887

wysoka nagroda wyznaczona.

Centrala Skór T. A.
Oddział w Grudziądzu
Urbański.

Przyjmujemy zamówienia na wszelkie

pieczywo świąteczne

jak placki, babki, strucle i tym podobne ciasta.

Cukiernia Wielkopolanka
Plac 23-go Stycznia. 3894

Rower

za przystęp. cenę sprzedam. Moniuszki 7, part. na lewo [4832

Maszyna do szycia dobrze utrzymana na sprzedaż pomiędzy 9 a 11 i 2 a 5. Lipowa 88, III.

Kupno

Poszukuje się na krótki czas

500 000 marek

za wysokim procentem Zgłoszenia do Głosu Pomorsk. pod nr. 4834

Pragnę nabyć

za cenę do 15 000 000 mk.

ładną kolonję

z nowymi budynkami murowanymi, dobrą glebą, ogrodem owocowym i warzywnym oraz odpowiednim inwentarzem żywym i martwym. Of. Tow. Akc. „Reklama Polska" **Warszawa,** Jasna 10 pod „100".

Kupię pianino

lub fortepian krótki krzyżowy. Wiadomość nadesłać Plac 23 Stycznia Cukrernia Wielkop.

Różne

Dla panów piekarzy polecam [3898

Ia „Zich" margarynę

M. Dumont,
Pańska 17.
Telefon 133.

---

2 miljony marek polskich

potrzebne na wydział inwegstycyjny pożyczę płacąc najwyższe od setki. Zgłoszenia ofe renci zechcą nadsyłać pod nr. 3896 do Eksp. Głosu Pomorskiego.

Tylko do świąt

udzielamy pomimo drożyzny na wszelkie

szezlongi

10% rabatu.

Bogaty wybór!

31 Handel Mebli 31
Groblowa

Lustro z konsolą,

na sprzedaż. Toruńska 21, 3 piętro lewo. [3577

Ogłoszenie.
„Przetarg ustny"

Rejonowy Zakład Gospodarczy w Grudziądzu przy ulicy Prowiantowej — sprzeda w drodze publicznego przetargu:

14.147. kg. zepsutej marmolady.

Reflektańci zechcą składać należycie ostemplowane oferty do Rejonowej Komisji Zakupów przy Kierownictwie Rejonu Intendentury — Grudziądz — (koszary Wład. Łokietka — 65. p. p.) w zalakowanych kopertach z napisem — „Kupno marmolady" — podając cenę i ilość.

Przy składaniu ofert złożą reflektanci w Komisji Gospodarczej Rejonowego Zakładu Gospodarczego — wadjum w wysokości 50.000 mk.

Przetarg i otwarcie ofert odbędzie się dnia 4 stycznia 1923 r. o godzinie 10-tej rano.

Marmoladę można oglądać codziennie od godziny 8-ej do 12-tej w magazynie żywnościowym Rejonowego Zakładu Gospodarczego przy ulicy Prowiantowej. (3892

Kierownik Rejonowego Zakładu Gospod.

Koks hutniczy,
Górnośl. węgle kamienne,
Portlandcement,
Wapno — gips

polecają stale przy punktualnej dostawie

Venzke & Duday

Grudziądz Telefon 88

3-99

Natychmiast gotowe do dostawy:

20 lampek kieszonkowych (bez baterji), z dużym reflektorem, w 6 różnych gatunkach,
300 baterji marki „Pik I" (48 dzień),
300 baterji marki K. W., czarne, białe i poniklowane,
1000 kamyczków do zapalaczy K. W. starszych i nowych fasonów.
2000 kamyszków okrągłych, z prawdziwego metalu „Auera", 3895
500 żarówek marki „Osram" itp, poleca

G. Noetzelmann, Nowe (Pomorze).

Ogłoszenie.
Nadzwyczajne Walne Zebranie

członków

„Współdzielni urzędników"
Stow. zarej. z ogr. odp. w Grudziądzu

odbędzie się

w czwartek, dnia 28 grudnia 1922 r., o godz. 5-tej po południu

w sali Gimnazjum klasycznego przy ul. Ogrodowej.

Porządek obrad:

1. Odczytanie protokołu z ostatniego Zebrania
2. Sprawozdanie Zarządu o stanie Współdzielni
3. Przyjęcie bilansu z dnia 30 listopapa 1922 i udzielenie Zarządowi absolutorjum
4. Zmiana statutu (art 6, 17, 22 i 25 podwyższenie udziałów etc.)
5. Uzupełniający wybor członków Rady Nadzorczej.
6. Wnioski.

W myśl art. 23 Statutu Walne Zebranie należycie zwołane jest zdolne do uchwał bez względu na ilość obecnych członków, a powzięte uchwały będą prawomocne i obowiązują wszystkich członków.

Rada Nadzorcza. Zarząd.

Blachę cynkową

do furnierowania 3 milimetry grubą

poleca (3897

H. Patermann i Ska.

Tel. 58. **Grudziądz,** Mickiewicza 2 Tel. 58

Sprzedam za przystępną cenę [4837

wóz roboczy

maszynę do sieczki, maszynę do buraków, wszelkie sprzęty gospodarcze, deski, belki, słomę, czółno, drzwi oszklone, drut kolczasty i różne inne rzeczy.

Ludwig Boehm, Parsk powiat Grudziądz.

Pokoje umeblowane

są do wynajęcia od 1-go stycznia, ul. Weneckiego nr. 16 II. 4815

Teatry

Kino Korso

Od dziś, środy, dnia 19. b. m.:
Dalszy ciąg z wielkim zainteresowaniem przez publiczność przyjętego dramatu kryminalnego

Tajemnice szulerni

Początek punkt. o g. 6-tej i 8-mej